

De Standaard 02.11.2018

Mens in de metropool

In *De torens van Beiroet* schetst auteur en illustrator Paul Verrept een apart beeld van de Libanese hoofdstad: vol verwarring, contradicties en dan toch een streepje liefde en geluk. JORN DE COCK

PAUL VERREPT

De torens van Beiroet. De Eenhoorn, 82 blz., 19,95 €

80 van 100

4 vragen aan

Paul Verrept

Lees verder onderaan

Paul Verrept schreef en tekende *De torens van Beiroet* voor Muziektheater Transparant en het 'nomadisch kunstencentrum' Moussem in Brussel. Hoofdpersonage is Nabila, een plattelandsmeisje dat droomt van de stad en de zee. Haar vader vindt Beiroet maar niks. 'De stad is lawaai dat nooit ophoudt.'

Nabila droomt van de andere verhalen: 'Liedjes die de harten sneller doen slaan. En over winkels waar alles te koop is. En over schitterende hotels waar Arabische prinsesjes wonen. En over mensen die nooit gaan slapen.'

Ze vindt een manier om in de stad te geraken en moet al snel haar droombeeld wat bijstellen, 'alsof we in een hete smerige wolk rijden'. Nabila wordt een straatkind uit vrije wil en tussen het overleven door geniet ze van het strand – in de praktijk is er in het übergeprivatiseerde Beiroet nog één strook publiek strand van een meter of vijfhonderd – en passeert ze herkenningspunten, van het park rond de elite American University of Beirut tot de nieuwe jachthaven, Zeitouna Bay.

Verrept schrijft geen reisgids van Beiroet. Zijn stadsbeschrijvingen blijven vaag; hij concentreert zich op de confrontatie tussen de complexe metropool en de nietige mens. Nabila vindt een beste vriendin, Zahirah, 'geboren in een kamp buiten de stad' bij ouders die 'naar dit land zijn gevlucht'.

Daarmee vertegenwoordigt Zahirah de 400.000 Palestijnse vluchtelingen die in Libanon wonen sinds een eindeloze stoet Israëliëse oorlogen – al kan ze evengoed verwijzen naar het miljoen Syrische vluchtelingen dat in Libanon zijn toevlucht heeft gezocht.

Koen Broos

Nabila en Zahirah beleven momenten van geluk, maar in het Midden-Oosten hangt er ook altijd onheil in de lucht. Een oorlog begint – dé Libanese burgeroorlog die vijftien jaar duurde? – en wordt door Verrept op magisch-realistische wijze uitgebeeld. ‘De torens stijgen op uit de grond, tussen ons en de zee, ze blinken in de avondzon.’ De torens werpen lange schaduwen over de stad en ‘hullen hele buurten in het duister.’ *De fog of war* treft de inwoners in de vorm van hoge prijzen, schaarste en vooral verwarring, want zelfs de straten en huizen veranderen van plaats.

Wie zijn de boosdoeners? Rijke mannen in pak die met hun families in de torens wonen. Na de oorlog verdwijnen de torens weer. Dat is een beetje een vreemd beeld, want de torens van Beiroet speelden een grotere rol na dan tijdens de burgeroorlog. Op de kleine oppervlakte van de hoofdstad, waar twee miljoen inwoners samengepakt leven, figureren de torens van projectontwikkelaars nu veel massaler – en ze brengen in zekere zin meer vernieling toe aan de oude stad – dan toen een paar torens sluipschutters herbergden.

Dat belet niet dat veel Libanezen de droombeelden, de poëtische maar treffende taal en de strijd tussen kolossaal en klein die Verrept schetst, zeker zouden appreciëren. Bevreemdend maar herkenbaar. ‘Misschien moeten we blij zijn omdat het voorbij is. Of moeten we bang zijn voor wat er gaat komen. Of moeten we samen feesten. Want dit is weer de eerste dag van deze stad. Dit is de laatste dag van deze stad.’

Beelden uit de theatervoorstelling. Koen Broos

Boekenbeurs: Paul Verrept signeert op 2/11 (18-20 u)

Paul Verrept

Paul Verrept verbleef een week in de metropool Beiroet. Uit die overweldigende ervaring puurde hij de tekst voor een nieuw boek en een theaterstuk.

Waarom wilde je naar Beiroet reizen?

‘Ik had altijd al een grote fascinatie voor Beiroet. Ik vind het intrigerend hoe die stad een brug is tussen de westerse en Arabische wereld. Als ik in België sprak met Syriërs, waren ze vol bewondering voor Libanon. Ik had het gevoel dat daar een verhaal te rapen lag. Ik denk dat ik er ook meer betekenis vond voor woorden zoals ‘oorlog’, ‘engagement’, ‘armoede’, ‘overleven’... omdat die in de levens van de mensen daar vaak meer betekenen en veel concreter zijn dan in mijn wereld.’

Welke indruk maakte de stad op jou?

‘De eerste indruk was verpletterend. Beiroet was een monster dat zich op mij stortte: die ongelooflijke drukte, het lawaai, de stank van uitlaatgassen... Later bleek het ook een heel vriendelijke stad: je moet maar op een bank zitten en mensen beginnen spontaan met jou te praten. Als je een laboratorium voor deze tijd bouwt, is het volgens mij Beiroet. Er leven zoveel culturen samen op een hoop. Tegelijk woedt er in Beiroet een grote machtsstrijd: de wereld van het geld versus die van de gewone mens. De bouwwoede is er hoegenaamd niet voor de mensen die er wonen: al die chique torens staan grotendeels leeg. Nergens anders zag ik hoe de economie en de politiek zo hun klauwen leggen op het leven van de mensen.’

Hoe is het verhaal tot stand gekomen?

‘De figuur van Zahira is gebaseerd op een Palestijnse vluchteling die ik ontmoette in Beiroet. Zij woont er al jaren, boert goed, maar heeft niet het recht om een huis te kopen – wat ik er als Belg wél heb. Nabila kan je dan weer zien als een pathetische uitvergroting van mezelf: ook zij loopt verloren in de stad en zoekt er haar plek. Ze voelt een grote nood aan een thuis en een plek die besloten is. De torens die na een aardverschuiving uit de grond rijzen, zijn

dan weer een metafoor voor de onzichtbare machten die met elkaar strijden. Ze maken van Beiroet een slagveld. Libanon lijkt een land dat niets zelf te beslissen heeft.'

Voor het boek maakte je abstracte tekeningen, in het theaterstuk worden realistische filmbeelden gebruikt.

'Ik heb vooral geometrische tekeningen gemaakt in Beiroet, zonder mensen op. Het was lang geleden dat ik nog tekeningen publiceerde. Ik vind dat illustraties vaak te veel verleiden en hetzelfde tonen als wat er geschreven staat. Ik heb een minimalisme bereikt dat enkel de essentie toont. Dat voelt aan als een doorbraak.'

'De voorstelling kiest voor filmbeelden uit Beiroet, maar liever zo dan dat ze te dicht bij mijn eigen idee blijft. Ik ben een minimalist, regisseur Wouter Van Looy is meer een maximalist.' (*Filip Tielens*)

De theatervoorstelling van Muziektheater Transparant en Moussem is nog te zien tijdens Klara in De Singel (26/1), in CC Brugge (25-26/2) en in Opera Vlaanderen in Antwerpen (7/3).